

## מראי מקומות- הוריות י"ד

שאינן משניות וברייתות סדורות לו כ"כ, אך הוא סומך על מעלתו, הוי כעוקר הרים, כהרים הללו שנעקרו לפי שעה ללמוד תורה, וסמכו על מעלתם ורוב גבהם לעשות דין עם סיני, וזכה סיני, שכולם נעשו בעלי מומין אצל סיני, ולא זכו ללמוד אלא לפי שעה.

(ד) **סיני עדיף, דאמר מר הכל צריכין למרי חטיא- כ' המאירי**, דזהו דוקא מי שאע"פ שאינו מפולפל כ"כ, הוא עכ"פ בקי בפירושן של הלכות, ובמה שיוצא מהם, ויש לו בחינת דמיון הדברים זו בזו, והוצאת דבר מתוך דבר כראוי, אבל מי שאין בידו אלא סוגיית התלמוד סדורה בפיו, ואינו מבין דבר מתוך דבר, ואינו יכול לדמות מילתא למילתא, אי"ז בכלל סיני או בכלל בעל הוראה. ולא עוד, אלא שצריך להזהר מהוראתם הרבה, עד שהביא הוראתו למי שיכול להכריע אם יש להורות כן או לא.

(ה) **סיני עדיף- העיר הבאר שבע**, הא בשבת (לא.) משמע לכאור' דעוקר הרים עדיף, דאי' שם דכשמכניסין אותו לדין, שואלין אותו לפלגל בחכמה, ולא אמר דשואלין אותו אם למדת הרבה, דהיינו סיני. ותי' דהא ודאי, מי שמוסר נפשו וכמעט שהוא ממית עצמו לפלפל טובא לכוון הלכות ולתרץ הויות, מקבל שכר טפי ממי שהו סיני ואינו מוסר נפשו לפלפל טובא, שהרי אגרא דשמעתתא סברא (ברכות ו:). וזהו דאמרי' פלפלת בחכמה. אבל עוקר הרים דהכא איירי דמשמא זכו לי' שהוא בעל פלפול בלא שהוא מוסר נפשו לפלפל, ובזה אמרי' דסיני עדיף.

(ו) **אמרי כל דאמר מלתא ולא מפריך להוי רישא- כ' הבאר שבע** דלכאור' נראה דס"ל דעוקר הרים עדיף מסיני, דאל"כ הול"ל כל מאן דאמר מלתא דלא ידע חבירו ליהוי רישא. ויש לע', במה פליגי על הסברא דהכל צריכין למרי חטיא. ועוד, למה הביא הגמ' האי עובדא דאבבי ורבא וכו' אחר דאמרי' סיני עדיף כאילו אין מחלוקת ביניהם. וכ' דלכך נראה דפירוש הגמ' הוא דכל דאמר מילתא

(א) **א"ל מי הם הללו שמימיהם אנו שותים ושמותם אין אנו מזכירים- כ' המהרש"א (יג:)** דר"ש ידע דאחרים הוא ר"מ וי"א היינו ר' נתן, ושאינן מזכירים שמותם משום שהוא עובדא, אלא שאמר לאביו דאין ראוי להסתיר שמותיהם משום זה, דסכ"ס מימיהם אנו שותים, וראוי להזכיר שמותיהם. וא"ל רבי דאע"ג דאמת הוא, אבל אין נאות לו לר"ש ברבי לבקש ע"ז, אחר שבקשו לעקור כבודך וכבוד בית אביך. שאף אם תמחול על כבודך, איך תוכל למחול על כבוד בית אביך. וע"ש שביאר איך השיב לו ר"ש ע"י קרא דגם אהבתם, וכו'. וע"ז השיב לו רבי בקרא דהאויב תמו, וכו', שהוא לשון יחיד, לרמז לו דאף דר' נתן הודה לו ונתחרט, אבל ר"מ לא עשה כן, והוא האויב שתמו חרבות לנצח. וגם יש לחלק ביניהם, דאבותיו של ר' נתן היו ראשי גליות בבבל, אבל ר"מ אתא מנרון קיסר, ולכן הי' מקפיד רבי עליו טפי, ואמר עליו דהאויב תמו, דהיינו ר"מ דאיתי מהאויב. והשיב לו ר"ש דהא לא אהנו מעשייהו, לא מעשהו של נרון, שהרי נתגייר ולא חרב בהמ"ק, ולא מעשיו של ר"מ כנגד רשב"ג.

(ב) **פליגו בה רשב"ג ורבנן, חד אמר סיני עדיף וכו'- כ' הבאר שבע** דמה שהגמ' הביא מח' זו הכא, היינו משום דמה שר"מ ור' נתן הי' דעתם להעביר רשב"ג מנשיאות, היינו מחמת שלא הי' סיני כמותם, ומשום דאמרי' דמי נאה למלל גבורות ד', רק מי שיכול להשמיע כל תהלותיו. ופליגי רשב"ג ורבנן בזה, האם סיני עדיף להיות נקרא שיכול להשמיע כל תהלותיו והוא קודם, או עוקר הרים נקרא שיכול להשמיע כל תהלותיו והוא קודם.

(ג) **סיני... עוקר הרים- בביאור המשל לסיני** ועוקר הרים, פי' המהרש"א ע"פ הגמ' במגילה (טז.). דבאו כל ההרים ללמוד תורה לפי שעה, ועוד אמרו חז"ל דכל ההרים בעלי מומין הם אצל הר סיני. ולזה אמרי' דמי שסומך על שמועותיו וקבלותיו הוי כסיני, שכל השמועות וקבלות היו שם. אבל מי

ולא מפריך, דהיינו שיהא משנתו סדורה לו  
כנתינתה מהר סיני בלי פירכא וסתירה להוי  
רישא, אבל אין הדבר תלוי במי שהוא יותר  
חריף ומפולפל.

(ז) **א"ל נחמני פתח ואימא- פי' המהרש"א,**  
דאע"פ שהי' תנאי ביניהם דכל דאמר מילתא  
ולא מיפרך, וכו', אפשר שאביי הי' מונע  
עצמו מן השררה עד שהראו לו רבא חברו  
הרמת ראש, ונתן לו רשות ואמר לו נחמני  
פתח.

(ח) **הי מינייהו עדיף, ר' זירא חריף ומקשה, ורבה**  
**בר ר' מתנה מתון ומסיק, מאי, תיקו- כ'**  
**המאירי,** "מי שהוא מפולפל ביותר, עד  
שמתוך פלפולו מקשה כ"כ עד שאין כח  
בנשאלים לתרץ, ויש מי שהוא מפולפל  
כראוי, ושונה משנתו במתון, ומעלה אותה  
על דעת פסק, נסתפקו רבותינו איזה מהם  
קודם. ומ"מ, בזמנים אלו אחרון חביב. כלל  
גדול בלמוד, שידע התלמיד אחר ששנה מה  
שעלה ביד מכל מה ששנה, ויסמוך על  
הכללים שיצאו לו משם בקבלת הרב הראוי  
לסמוך עליו, וחפץ ד' בידו יצלח אמן".